

РЕЦЕНЗІЯ

**на освітньо-професійну програму
Середня освіта (Історія) підготовки фахівців
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 014 Середня освіта (Історія)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка**

освітньої кваліфікації «Бакалавр педагогічної освіти. Вчитель історії»

Рецензована освітньо-професійна програма має за мету здійснювати теоретичну та практичну підготовку висококваліфікованих кадрів першого (бакалаврського) рівня, які набувають базових фахових знань, компетентностей для виконання професійних завдань та обов'язків в галузі сучасної історичної науки, педагогіки та методики в умовах закладів загальної середньої освіти.

Важливо, що ОПП враховує історичні традиції, які фокусуються на глибокому розумінні та аналізі взаємозв'язків минулого та сьогоденних інновацій. Необхідно відзначити, що ОПП передбачено навчальну історико-краєзнавчу практику, а наш край є багатим на історичні події, які потребують більш глибоких досліджень та популяризації.

Цілі та завдання освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, новітніх технологій навчання, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних освітніх програм провідних закладів вищої освіти. Перелік основних освітніх компонентів, засвідчує, що основний акцент в ОПП робиться на новітніх знаннях з історії та методики її навчання. Вважаю, що ОПП можна рекомендувати для підготовки бакалаврів за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія).

**Голова Шумської районної ради
Тернопільської області**

Тарас Корець

ВІДГУК

на освітньо-професійну програму

Середня освіта (Історія) підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Історія)

Освітньо-професійна програма спрямована на формування професійних компетентностей і підготовку вчителя історії закладів загальної середньої освіти. В розрізі фундаментальної зміни освітньої парадигми сучасної освіти фактично на етапі становлення інформаційного суспільства зберігаються традиційні форми навчання, але кардинально змінюється підхід до підготовки майбутніх вчителів. До працівників висувуються вищі вимоги до рівня знань, диверсифікуються кар'єрні можливості, зростає потреба в досконалому володінні «м'якими» навичками. Розвиток та напрацювання «soft skills» для студентів – об'єктивна вимога ринку праці. Похвально, що низка освітніх компонентів ОП формує такі компетенції.

Освітній процес на ОП передбачає такі форми організації як лекції, семінарські заняття, самостійну роботу студентів, різні види практик, написання курсових і кваліфікаційних робіт. Крім того, студенти спеціальності є активними учасниками різних міських культурно-освітніх й історико-тематичних заходів у м. Кременець, здійснюють впорядкування могил відомих діячів. Також відбувається спілкування між владою міста та здобувачами вищої освіти під час «круглих столів», на яких учасники висловлюють своє бачення певних суспільних проблем.

Позитивним нововведенням є в нормативних дисциплінах курсу «Методика організації науково-пошукової роботи школярів», оскільки в більшості освітніх закладах міста ведуться краєзнавчі дослідження та є шкільні музеї, активно працюють у цьому напрямку пластуни.

Загалом освітньо-професійна програма відповідає вимогам до розробки програм та передбачає якісну підготовку вчителя історії закладу загальної середньої освіти.

**Вчитель I категорії,
заступник голови
Кременецької міської ради**

Микола Матвіюк

ЗБОРІВСЬКА МІСЬКА РАДА
Зборівського району Тернопільської області
Управління освіти, культури, молоді і спорту, праці та соціального захисту населення
Загальноосвітня школа I-III ступенів с.Олієва
вул. Залозецька, 7, с.Оліїв, 47226, тел. 3-42-83;
e-mail: oliiv_school@ukr.net Код з ЄДРПОУ 21150703

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму

Середня освіта (Історія) підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Історія) галузі знань

01 Освіта/Педагогіка освітньої кваліфікації

«Бакалавр педагогічної освіти. Вчитель історії»

Рецензована освітньо-професійна програма Середня освіта (Історія) передбачає фахову підготовку бакалаврів педагогічної освіти, зокрема вчителів історії. У різні історичні періоди Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія діяла у формах гімназії, ліцею, учительського (педагогічного) інституту, педагогічного училища (згодом коледжу), гуманітарно-педагогічного інституту та свого часу стала основою для заснування Університету Св. Володимира (нині Київського національного університету імені Тараса Шевченка) і Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Тому, підготовка вчителів історії за бакалаврською програмою, зумовлена освітніми історичними традиціями. Зокрема, релігійні та історико-культурні осередки XIX і XX ст., є своєрідним пігрунтям для засвоєння вмінь і знань, окреслених в освітньо-професійній програмі. Програма відзначається логічною структурою.

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія)» окреслює загальні та спеціальні компетентності, необхідні для успішної професійної діяльності майбутніх фахівців з історії та визначає найважливіші програмні результати навчання. Програма зорієнтована на підготовку вчителів історії для навчальних закладів як Тернопілля, такі сусідніх областей.

Освітньо-професійна програма гарантує набуття фахових знань із історії, методик викладання низки історичних дисциплін, психолого-педагогічних дисциплін, що дає змогу ґрунтовно підготувати і зорієнтувати фахівців до педагогічної праці у школі, зокрема у сільській місцевості. Випускники можуть реалізувати свої професійні здібності і самовиразитися не лише в якості вчителів історії, а й проявити себе в галузі музеєзнавства і екскурсознавства. Відповідно, рекомендую до вибірових компонентів ОП в цикл професійної підготовки включити освітні компоненти краєзнавчого спрямування (туристичне краєзнавство, релігійний туризм).

Нормативні та вибірові освітні компоненти спрямовані на формування професійного вчителя, а зосередження на практичній підготовці, дозволяють сформувати у випускників усі необхідні для вчителя історії компетентності. Проходження практик (навчальна археологічна, навчальна історико-краєзнавча, навчально-педагогічна, переддипломна педагогічна) забезпечують формування загальних та фахових компетентностей. Зміст такої практичної підготовки дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок: роботи в команді, самопрезентації, креативно мислити, здатність знаходити підхід до учнів тощо.

Директор школи

О. В. Большакова

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-професійну програму
Середня освіта (Історія)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
зі спеціальності 014 Середня освіта (Історія)
кваліфікації бакалавр педагогічної освіти. Вчитель історії

Рецензована ОП справляє позитивне враження, структура і профіль програми є виваженим, чітким і логічним. Професійний стандарт ОП відсутній.

Сильними сторонами ОП є її унікальність, яка відображає кращі практики методики навчання в освітніх закладах Кременця в різні історичні періоди, які фокусуються на глибокому розумінні та аналізі взаємозв'язків минулого та сьогоденних інновацій (досвід менторства, поєднання теорії та практики в навчанні, інтерактивні форми занять, діяльність гуртків).

Програма комплексно формує компетентності з організації навчання історії в ЗЗСО. З метою забезпечення якості навчання ОП втілює освітній простір як людиноцентрований з готовністю до налагодження професійної та соціальної взаємодії, акцентує свою діяльність на компетентностях інноваційного спрямування. Здійснює практичну підготовку, яка значно поглиблює компетентності вчителя історії.

Зауважимо, що програмні результати навчання ОП відповідають вимогам 6 рівня НРК України. Цілі ОП та ПРН визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних освітніх програм. Особливо чітко простежується регіональний контекст, враховано краєзнавчу проблематику. Зокрема, каталог вибіркових дисциплін представлений історичною географією, історичним краєзнавством, екскурсознавством, туристичним краєзнавством, релігійним туризмом.

Обсяг ОП та окремих освітніх компонентів у кредитах ЄКТС відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 014 Середня освіта (Історія) і передбачає засвоєння загальних засад професійної діяльності, що забезпечують фундаментальні дисципліни. Значна увага приділена методичній складовій та практичній підготовці здобувачів.

Викладання і навчання є студентоцентроване, проблемно-орієнтоване, практикується також навчання через археологічну та педагогічну практику на основі компетентнісного підходу. Використовуються різні форми і методи

активного навчання. Запропоновано здобувачам на вибір широкий спектр освітніх платформ дистанційного навчання.

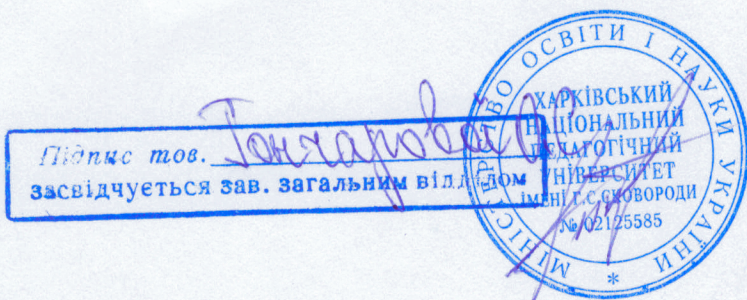
Наявне за освітньою програмою матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення є достатнім для досягнення цілей програми та зазначених програмних результатів навчання (обладнані мультимедіа лекційні аудиторії, гуртожитки, спеціалізовані кабінети, музеї, спортзал тощо). Викладачі мають доступ до ресурсів розміщення наукометричних журналів.

В умовах пандемії з метою підвищення результативності навчання майбутнім фахівцям надаються дієві рекомендації щодо освітнього процесу в онлайн форматі. З цією метою пропонуємо до вибіркових освітніх дисциплін включити онлайн педагогіку.

Розроблена освітньо-професійна програма відповідає сучасним вимогам до такого типу програм. Її реалізація дозволить якісно підготувати фахівця першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія).

Кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри історії України
Харківського національного
педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди

Гончарова О. С.

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму «Середня освіта (Історія)» Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка

Зміст рецензованої освітньої програми зумовлений викликами часу, оскільки на ринку праці є потреба у вчителів історії в Кременецькому районі. Також метою сучасної освітньої реформи «Нової української школи» є не лише формування знань і вмінь школярів, але й здатність застосовувати їх у повсякденному житті, подальшому навчанні тощо. Тому компетентнісний підхід покладений в основу освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія)» готує до такої нової педагогічної діяльності майбутніх вчителів історії.

Важливо, що навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності (з елементами пропедевтичної практики)» вже на першому курсі знайомить здобувачів вищої освіти з основами роботи вчителя та передбачає ознайомлення зі школою, перегляд й аналіз фрагментів уроків, виховних заходів. Враховуючи власний досвід роботи, пропоную в навчальному плані передбачити кредити на вивчення ширшого спектру виховних навчальних компонент, наприклад, «Основ корекційної педагогіки» також «Сучасних технологій виховної роботи». Також необхідно збільшити кількість годин і кредитів на навчальну дисципліну «Теорія і методика навчання історії».

Структура та розподіл кредитів на вивчення окремих нормативних освітніх компонентів дозволяє випускникам-бакалаврам, зазначеної ОПП, бути професійно успішними на ринку освітніх послуг.

Підтримую своїх колег з КОГПА ім. Тараса Шевченка і вважаю, що ОПП відповідає потребам сучасної школи і її можна рекомендувати для підготовки бакалаврів за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія).

Методист з історії відділу освіти
Кременецької РДА

Р. К. Лисик

УКРАЇНА
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАЛОЗЕЦЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ»
ЗАЛОЗЕЦЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ
ОБЛАСТІ .код ЄДРПОУ 43783402
вул. Шевченка № 51, смт Залізці, Тернопільська обл.
47234, E-mail: zaliztsim@gmail.com, тел. +380673694307

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму Середня освіта (Історія) підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Історія) Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка

Рецензована освітньо-професійна програма спрямована на формування професійних компетентностей і підготовку вчителя історії закладів загальної середньої освіти. Якісна підготовка здобувачів вищої освіти є важливим завданням, майбутній фахівець поєднує у процесі освітньої діяльності глибоку обізнаність у сфері історії та фундаментальні психолого-педагогічні знання.

В освітньо-професійній програмі враховано вимоги до студентоцентричного навчання, що забезпечується наданням можливості обирати дисципліни за особистими бажаннями здобувачів вищої освіти у вдосконаленні певних професійних і спеціальних знань та компетентностей. За змістом до вибіркових дисциплін включені ті, що визначають нові тенденції розвитку професійних сфер діяльності та потреби роботодавців. На наш погляд, кількість музеєзнавчих дисциплін потрібно збільшити. Також необхідно залучати музейних працівників для проведення практичних занять.

Навчальний план підготовки освітньо-професійної програми цілком відповідає завданням освітньо-професійної програми. Позитивним є те, що передбачено навчальну археологічну практику.

Освітньо-професійна програма має достатній рівень забезпеченості навчально-методичними матеріалами та чудовою матеріально-технічною базою. Загалом освітньо-професійна програма відповідає вимогам до розробки програм та визначає якісну підготовку вчителя історії закладу загальної середньої освіти, який зможе якісно навчати історії та організовувати краєзнавчу пошукову роботу учнів.

Директор

Василь ІЛЬЧИШИН

Recenzja

Programu kształcenia na kierunku „Historia” I stopnia Krzemienieckiej Obwodowej Akademii Humanistyczno-Pedagogicznej (Ukraina)

Wydział Humanistyczny UWM w Olsztynie od kilku lat owocnie współpracuje z Krzemieniecką Akademią, w zakresie kontaktów dydaktycznych i naukowych. Ta współpraca obejmuje przede wszystkim historyków obu uczelni ze względu na prowadzenie badań dotyczących słynnej placówki oświatowej jakim było Liceum Krzemienieckie, a także odnoszących się do innych form rozwoju szkolnictwa w Krzemieńcu.

Przedstawiony Program nauczania kierunku Historia naszych ukraińskich partnerów sprawia bardzo pozytywne wrażenie. Jest bardzo nowoczesny i uwzględnia panujące trendy europejskiego kształcenia humanistycznego. Na pozytywną ocenę zasługuje struktura proponowanych przedmiotów, przewidująca poza przedmiotami obowiązkowymi w dyscyplinie Historia, także przedmioty do wyboru przez studentów. Udanym i zarówno cennym jest położenie akcentu na uwzględnienie dydaktycznych możliwości Krzemieńca oraz jego walorów turystyczno-historycznych. Bez wątplenia tak ułożony program przełoży się na możliwości przyszłego zatrudnienia absolwentów kierunku Historia.

Obecny potencjał kadrowy Akademii, bogate i cenne zasoby jej biblioteki w pełni pozwalają realizować przedstawiony Program. Jak wynika z naszego doświadczenia, ważnym i niezbędnym elementem będzie przy tym permanentna modernizacja programowa studiów, wprowadzenie mobilności studentów i wykładowców, w tym wymiana międzynarodowa. Spodziewamy się, że na tym polu możemy nadal, z obustronna korzyścią, rozwijać współpracę między naszymi Uczelniami.

Переклад з польської мови

Вармінсько-Мазурський університет в Ольштині

Гуманітарний факультет

10-725 ОЛЬШТИН, вул.К.Обіца 1

Ольштин, 10.10.2020 р.

РЕЦЕНЗІЯ

**на освітньо-професійну програму
Середня освіта (Історія) підготовки фахівців
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 014 Середня освіта (Історія)
Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка**

Гуманітарний факультет Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині протягом кількох років веде успішну співпрацю з Кременецькою Академією у галузі дидактики та науки. Цим співробітництвом найбільше охоплені історики обох вузів через те, що проводяться дослідження діяльності відомого освітнього закладу яким був знаменитий Кременецький ліцей, а також інших шкільних освітніх закладів Кременця.

Рецензована Освітньо-професійна Програма Середня освіта (Історія) підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Історія) наших українських партнерів робить дуже позитивне враження. Вона передусім є дуже сучасною, враховує сьгоднішні тренди європейської гуманітарної освіти. Позитивної оцінки заслуговує також структура пропонованих предметів, яка передбачує крім обов'язкових у дисципліні «Історія» також предмети на вибір студентам. Вдалим і одночасно цінним є врахування дидактичних можливостей самого міста Кременця та його туристично-історичне значення. Без сумніву складена таким чином Програма навчання буде перекладатися на можливості майбутнього працевлаштування випусників цієї спеціальності.

Сучасний кадровий потенціал Академії, багатющі і цінні засоби її бібліотеки цілком дозволяють успішно реалізувати представлену Програму. Як підказує нам власний досвід, важливим і необхідним елементом при цьому є і має бути перманентна модернізація програм навчання, використання мобільності студентів та викладачів, у тому числі міжнародний обмін. Маємо надію, що власне на цьому полі зможемо і надалі з обосторонньою користю розвивати співробітництво між нашими вузами.

Декан Гуманітарного факультету
Проф. Анджей Шмит (підпис)

ВІДГУК
на ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНУ ПРОГРАМА
«Середня освіта (Історія)»
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Перший (бакалаврський)
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 Освіта/Педагогіка
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 014 Середня освіта (Історія)
КВАЛІФІКАЦІЯ Бакалавр середньої освіти. Вчитель історії

Українська держава проголосила одним із пріоритетів своєї діяльності реформування та розвиток середньої освіти, тому підготовка вчителів для НУШ є важливим завданням. Освітня програма завдяки вдало підібраним освітнім компонентам забезпечить ґрунтовні знання з історії України та всесвітньої історії, також необхідну фахову базу, а педагогічні та психологічні дисципліни сформують майстерність для майбутньої професії. Проектна група ОП є авторитетною, відомою своїми навчально-методичними напрацюваннями.

Необхідно уточнити унікальність ОП щодо практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Пропоную зробити це в такій редакції: «Здійснює практичну підготовку, яка значно поглиблює компетентності вчителя історії».

До вибірного каталогу освітніх компонентів варто включити такі, як Українське суспільство в умовах гібридної війни, Політичні партії і рухи в Україні у ХХ –ХХІ ст.

Бакалаврська програма є стаціонарною програмою тривалістю три роки десять місяців, її структура є логічною і компоненти взаємопов'язаними. Вона передбачає опанування студентом дисциплін базової кваліфікації, поглибленої підготовки, практичної підготовки та здійснення власної освітньої траєкторії.

Вчитель-методист
Волинського ліцею імені Нестора Літописця

В. Савчук